

Sygn. akt III PK 62/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa G. S.

przeciwko W. w S.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 25 listopada 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 13 grudnia 2013 r., sygn. akt VII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

G. S. domagała się w pozwie uznania wypowiedzenia dokonanego przez W. w S. za bezskuteczne. W piśmie procesowym z dnia 4 listopada 2011 r. powódka rozszerzyła powództwo, domagając się ostatecznie przywrócenia do pracy i zasądzenia kwoty 7.255,50 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w S. IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego pracodawcy kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Od wskazanego wyroku apelację wywiodła G.S., zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości i przywrócenie powódki do pracy u pozwanej oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 7.200 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2013 r. sygnatura akt VII Pa (...) Sąd Okręgowy w S. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Od powyższego orzeczenia powódka wniosła skargę kasacyjną opierając ją na naruszeniu przez Sąd Okręgowy w S. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię, to jest:

„1) art. 3 k.p. w zw. z art. 10 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2006 r., nr 112, poz. 851) w zw. z art. 44 par. 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r., nr 14, poz. 89) w zw. z par. 3 ust. 3, par. 7 oraz par. 9 ust. 4 pkt 4 regulaminu organizacyjnego, nadanego zarządzeniem nr (...) Dyrektora W. w S. z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego W. w S., poprzez błędne uznanie, iż Wojewoda [...] jest osobą zarządzającą W. oraz pracodawcą w stosunku do zatrudnionych w niej pracowników, w tym do powódki, w konsekwencji czego rzekome ustne upoważnienie udzielone p. M. D. D. (Zastępcy Z.) przez Wojewodę (...) mogło stanowić wystarczające wyznaczenie w trybie art. 3¹ k.p. do rozwiązania umowy o pracę z powódką,

2) art. 3¹ k.p. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 38 k.p., poprzez błędne uznanie, iż wyznaczenie pracownika w trybie wskazanego artykułu może nastąpić bez wyraźnego oświadczenia pracodawcy, oraz w sposób, który nie został wskazany w regulaminie organizacyjnym danej jednostki,

3) art. 45 par. 1 k.p., przez błędne przyjęcie, iż zaskarżone wypowiedzenie nie narusza przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę, w sytuacji gdy zaskarżonego wypowiedzenia dokonała osoba nieuprawniona do składania oświadczeń woli w imieniu pozwanego pracodawcy”.

W oparciu o przedstawione podstawy skargi kasacyjnej, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przywrócenie powódki do pracy w pozwanej, przy równoczesnym zasądzeniu od pozwanej na rzecz powódki kwoty 7.255,50 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego, według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i

przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem:

„1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, wymagające rozstrzygnięcia: - Czy pomimo istniejących w regulaminie organizacyjnym danego pracodawcy wyraźnych regulacji dotyczących wyznaczania pracowników do dokonywania czynności za pracodawcę w rozumieniu art. 3¹ k.p., wyznaczenie to może nastąpić skutecznie w inny, nawet dorozumiany sposób?”

W tym zakresie powódka wskazała, iż wewnętrzne regulacje pozwanej określały w sposób wyraźny sposób wyznaczania pracowników do dokonywania czynności za pracodawcę. W okresie zatrudnienia powódki w pozwanej organizacji W. w S. określał regulamin organizacyjny, nadany zarządzeniem nr [...] Dyrektora W. w S. z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego W. w S.. Zgodnie z postanowieniami tego regulaminu działalnością W. (w dalszej części jako: W.) kieruje Z. w S. (w dalszej części jako: Wojewódzki Inspektor), który jest równocześnie dyrektorem W.. Wojewódzki Inspektor swoje zadania wykonuje przy pomocy Zastępcy [...] Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych i Administracyjnych, Głównego Księgowego oraz kierowników komórek organizacyjnych. Zgodnie z § 3 ust. 3 przedmiotowego regulaminu, w czasie nieobecności W. kieruje, także wykonując wszystkie czynności zastrzeżone do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora, Zastępcą Wojewódzkiego Inspektora - na podstawie pisemnego upoważnienia. Kolejno, z § 7 cytowanego regulaminu wynika, iż to Wojewódzki Inspektor jako Dyrektor W. reprezentuje pracodawcę w stosunku do pracowników W.. Zgodnie z § 9 ust. 4 pkt 4. regulaminu do wyłącznej kompetencji Wojewódzkiego Inspektora zastrzeżone są sprawy w zakresie podejmowania decyzji wynikających z wykonywania czynności z zakresu prawa pracy, o ile Wojewódzki Inspektor nie udzieli upoważnienia innym pracownikom.

Z powyższego jednoznacznie wynika, w ocenie skarżącej, iż osobą zarządzającą W. jest Dyrektor Stacji (Z.), do którego kompetencji zastrzeżone są sprawy w zakresie podejmowania decyzji wynikających z wykonywania czynności z

zakresu prawa pracy i reprezentacja pracodawcy w stosunku do tych pracowników. Z. Inspektora wykonuje wszystkie czynności zastrzeżone do kompetencji W. w czasie jego nieobecności i na podstawie pisemnego upoważnienia. Tymczasem powódce wypowiedzenie umowy o pracę wręczyła p. M. D. D., która bezsprzecznie nie była Dyrektorem Stacji, ani też nie miała pisemnego upoważnienia od Dyrektora Stacji do dokonania tej czynności. Sąd Okręgowy w S. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał jednakże, iż źródła umocowania p. M. D. D. do wypowiedzenia powódce umowy o pracę poszukiwać należy w ustnym upoważnieniu udzielonym jej rzekomo przez Wojewodę (...) na okres od marca 2011 r. do czerwca 2011 r. (którego fakt udzielenia w ocenie pozwanej stanowić ma zaświadczenie z dnia 10 kwietnia 2012 r.), jak też w samej istocie zajmowanego przez nią stanowiska - Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora.

Powódka zaznaczyła, iż Wojewoda (...) nie jest i nie był osobą zarządzającą W. (był nią Wojewódzki Inspektor), a zatem nie może być uznany za pracodawcę czy też osobę uprawnioną do reprezentacji Wojewódzkiej Stacji jako pracodawcy w stosunku do jej pracowników, w tym również w stosunku do powódki. Ponadto powódka podniosła, iż pozwana nie wykazała faktu umocowania p. M. D. D. przez Wojewodę (...), albowiem przedłożyła do akt sprawy jedynie zaświadczenie z dnia 10 kwietnia 2012 r. (a zatem wystawione niemalże rok po wypowiedzeniu powódce umowy o pracę przez pozwaną), które nie może potwierdzać przedmiotowego upoważnienia i nie jest z nim równoznaczne.

Niezależnie od powyższego, w ocenie powódki, w świetle pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. pojawia się istotne zagadnienie prawne, a mianowicie, czy w przypadku istnienia u danego pracodawcy jednoznacznych regulacji, w przedmiocie wyznaczania pracowników w trybie art. 3¹ k.p., możliwe jest skuteczne wyznaczenie takiego pracownika w każdy, nawet dorozumiany sposób, w sprzeczności z ustaleniami tego regulaminu? Tym bardziej, że zgodnie z art. 38 k.c. (w zw. z art. 300 k.p.) proces decyzyjny w strukturze osoby prawnej nie jest dowolny, co wynika z wyraźnego brzmienia art. 38 k.c., który wprowadza regułę, iż osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i opartym na niej statucie. Czy sam fakt dokonywania czynności z zakresu prawa pracy ma stanowić wystarczającą podstawę do tego,

aby odejść od wyznaczonego w regulaminie organizacyjnym sposobu dokonywania czynności prawnych - także z zakresu prawa pracy? W ocenie powódki, norma z art. 3¹ k.p. stanowi przepis szczególny do art. 38 k.c. tylko w zakresie, w jakim przewiduje szerszą formę reprezentacji, mianowicie, że pracodawca może działać także przez inną wyznaczoną osobę.

Ponadto powódka wskazała, że istnieje potrzeba wykładni art. 3¹ k.p., wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów, dotycząca kwestii, w jaki sposób ma nastąpić wyznaczenie danej osoby w trybie art. 3¹ k.p. - czy wyznaczenie to może nastąpić w sposób dorozumiany, czy też uzależnione jest od zachowania wewnętrznych przepisów organizacyjnych obowiązujących w danej jednostce? Czy takie wyznaczenie może nastąpić bez wyraźnego oświadczenia pracodawcy?

Powódka wskazała też, że skarga kasacyjna jest w oczywisty sposób uzasadniona, z przyczyn wskazanych w jej treści.

Pełnomocnik pozwanej wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak ustawowych przesłanek określonych przepisem art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.; z ostrożności procesowej wniósł także o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z powołaniem się na przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne. Wskazano też na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej oraz potrzebę wykładni przepisów. Nie można jednak uznać, że strona skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność

zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

W tym kontekście należy wskazać na ustalenia Sądu, z których wynika, że w okresie wypowiedzenia umowy o pracę a także wydania powódce świadectwa pracy, u pozwanej był wakat na stanowisku Z. - Dyrektora W. w S. (w dniu 10 marca 2011 r. Wojewoda (...) odwołał dotychczasowego Z., a w dniu 2 czerwca 2011 r. powołał nowego ZPWIS). Faktycznie w okresie tym p. M. D. D. Zastępca Z. w S. kierowała podległą jej W. w S. w pełnym zakresie i wykonywała w jej imieniu zastrzeżone dla pracodawcy czynności z zakresu prawa pracy.

Jako kwestię sporną w niniejszej sprawie powódka eksponowała to, czy dokonująca czynności wypowiedzenia umowy o pracę i rozwiązania umowy z powódką Zastępca Wojewódzkiego Inspektora uprawniona była do podejmowania czynności prawnych z zakresu prawa pracy. Należy wskazać, że regulamin organizacyjny Wojewódzkiej Stacji zawierał regulacje dotyczące obowiązków i uprawnień wojewódzkiego inspektora i jego zastępcy. Zgodnie z § 3 ust. 3 przedmiotowego regulaminu, w czasie nieobecności Wojewódzkiego Inspektora W. kieruje, także wykonując wszystkie czynności zastrzeżone do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora, Zastępca Wojewódzkiego Inspektora - na podstawie pisemnego upoważnienia.

Przepisy regulaminu organizacyjnego nie precyzują wprost uprawnień zastępcy wojewódzkiego Inspektora w sytuacji, w której nie jest obsadzone stanowisko wojewódzkiego inspektora, jednak niewątpliwie cytowany wyżej przepis mógłby stanowić podstawę upoważniającą zastępcę inspektora do kierowania

zakładem pracy i reprezentowania pracodawcy w czynnościach z zakresu prawa pracy. Nie było bowiem innej adekwatnej osoby, która czynności te mogłaby wykonać. Twierdzenia skarżącej, iż wewnętrzne regulacje nie pozwalały na taką interpretację nie są przekonujące w realiach niniejszej sprawy. Sugestia, że działania Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora były sprzeczne z zapisami regulaminu organizacyjnego nie są prawidłowe. Tym samym nie podstaw do uznania, że na tle niniejszej sprawy powstało istotne zagadnienie prawne. Tym bardziej, że w świetle utrwalonego stanowiska Sądu Najwyższego, stosownie do treści jego art. 3¹ § 1 k.p. za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba. (por.: wyrok z 27 stycznia 2012 r., II PK 113/11, M.P.Pr. 2012 nr 7). Także kwestia wyznaczenia osoby do dokonywania za pracodawcę czynności prawnych z zakresu prawa pracy była już niejednokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który stwierdził, że wyznaczenie może nastąpić w każdy sposób dostatecznie ujawniający taką wolę reprezentowanego pracodawcy (art. 3¹ k.p. oraz art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Istotne jest bowiem tylko to, aby wyznaczenie innej osoby dokonującej czynności z zakresu prawa pracy nastąpiło przez złożenie (choćby dorozumiane) oświadczenia woli pracodawcy i wyrażenie na to zgody przez osobę wyznaczoną (por. wyrok z 20 września 2005 r., II PK 412/04, OSNP 2006 nr 13-14, poz. 210). Uniemożliwienie rozwiązywania stosunku pracy przez zastępcę pracodawcy (podczas jego nieobecności) byłoby równoznaczne z nieuprawnioną i niemającą umocowania ingerencją w uprawnienia pracodawcy do dokonywania czynności na płaszczyźnie pracodawca - pracownik.. Skuteczne jest zatem rozwiązanie stosunku pracy przez podmiot, którego kompetencja do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy nie jest jednoznacznie wyłączona i pracodawca podtrzymuje tę czynność, wdając się w spór przed sądem pracy.

Również powoływanie się przez skarżącą na przepis art. 38 k.c. nie ma relewantnego zastosowania w niniejszej sprawie, bowiem zgodnie z przepisem art. 15 ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Stacja sanitarno-epidemiologiczna nie jest osobą prawną lecz jednostką budżetową, będącą podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa. Twierdzenie skarżącej,

iż Wojewoda [...] nie był podmiotem uprawnionym do dokonania wyznaczenia w trybie art. 31 k.p. p. M. D. D., do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy jest także nieuzasadniony. Pracodawcą dla Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego była W. w S., natomiast Wojewoda (...) był organem, który za zgodą Głównego Inspektora Sanitarnego jedynie powoływał i odwoływał zastępcę państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, co wynikało z przepisu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ocena prawidłowości umocowania danej osoby do składania oświadczeń woli o wypowiedzeniu umowy o pracę winna być dokonana według stanu istniejącego w chwili wyrażenia woli.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera też wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. Naruszenie przepisów wywołujących – zdaniem powódki wątpliwości prawne, nie mogą równocześnie prowadzić do konkluzji o ich oczywistym naruszeniu. Również ta dychotomia nie pozwala na uznanie, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Powołane przez skarżącą okoliczności nie dają podstaw do przyjęcia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej widocznej *prima facie*. Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał, że umocowanie p. M. D. D. do wypowiedzenia powódce umowy o pracę wynikało z istoty zajmowanego przez nią stanowiska Zastępcy (...) Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w S., która zarządzała W. z uwagi na wakaty na stanowisku Z. w S., a także z upoważnienia udzielonego przez Wojewodę (...), co potwierdza zaświadczenie z dnia 10 kwietnia 2012 r.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.